Patrimoni | Redacció | Actualitzat el 09/07/2015 a les 18:21

Arqueòlegs de la UB recuperen urnes d'incineració intactes en una necròpolis ibèrica d'Ulldecona

Urna a torn de tancament hermètic, delimitada per petites lloses verticals.

Un equip d'arqueòlegs, estudiants i doctorands d'Arqueologia de la Universitat de Barcelona i de l'Institut Català d'Arqueologia Clàssica de Tarragona (ICAC), dirigits per Maria Carme Belarte (ICAC) i Jaume Noguera (UB), han identificat una de les escasses necròpolis ibèriques amb urnes de ceràmica pràcticament intactes. La campanya d'excavació va finalitzar el maig passat a la necròpolis d'Esquarterades (Ulldecona, Montsià), on es van trobat una vintena de sepultures de finals del s. V i inicis del s. IV aC.

Es tracta de la segona i última campanya en este jaciment, descobert de manera fortuïta el 2013 a partir de la presència d'objectes d'armament metàl·lic a la superfície, relacionats amb els aixovars que normalment acompanyen les tombes ibèriques. «La importància d'aquestes restes es troba en el fet que les necròpolis conegudes d'este període ibèric antic es van descobrir als anys seixanta del segle XX com a conseqüència de la introducció de tractors en l'agricultura, de manera que la majoria van ser destruïdes», explica Jaume Noguera.

Membres de l'equip durant l'excavació de la sepultura 21.

Urnes de ceràmica amb l'aixovar típic d'època ibèrica
En este cas, les dues intervencions arqueològiques portades a terme han permès identificar una vintena de sepultures formades per urnes de ceràmica a torn i a mà, cobertes amb tapadora de ceràmica i dipositades en fosses segellades amb una llosa de pedra. «Les urnes contenien les restes òssies procedents d'incineracions, seguint el ritual típic d'època ibèrica. A l'interior d'estes urnes s'hi dipositaven també alguns elements d'ornamentació personal de bronze (penjolls, cadenetes, fíbules, etc.), i a l'exterior, a sota o al costat de l'urna, apareixen objectes de ferro, sobretot peces d'armament (puntes de llança, javelines, virolles, ganivets, etc.)», descriu Jaume Noguera.

També s'han recuperat fragments de copes de ceràmica àtica de vernís negre, concretament copes Càstulo, que permeten datar la utilització de la necròpolis entre finals del s. V i inicis del s. IV aC.

Una excavació amb metodologia moderna
La recerca a la necròpolis d'Esquarterades ha permès estudiar per primer cop les sepultures a través de l'aplicació d'una metodologia moderna. Esta metodologia inclou, entre altres aspectes, fer prospeccions geofísiques, fotografia aèria, radiografies i tomografies computades de les urnes per obtenir imatges del contingut i determinar la presència d'aixovars abans d'excavar-les. Posteriorment, també es portarà a terme l'estudi antropològic de les restes òssies, la datació per termoluminiscència, l'anàlisi micromorfològica de sediments i l'anàlisi arqueobiològica de la terra continguda a les urnes i d'altres sediments recuperats a l'àrea d'enterrament.

Els treballs s'han desenvolupat en el marc del programa quadriennal 2014-2017 de la Universitat de Barcelona «El primer mil·lenni AC als territoris del curs inferior de l'Ebre: la formació, desenvolupament i dissolució de la cultura ibèrica», amb el suport de l'Ajuntament d'Ulldecona i el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.